പ്രസിദ്ധരായ ചില ബുദ്ധഭിക്ഷുണികൾ

കേസരി ബാലകൃഷ്ണപിള്ള

പ്രസിദ്ധരായ ചില ബുദ്ധഭിക്ഷുണികൾ
കേസരി ബാലകൃഷ്ണപിള്ള
(മലയാളം: ലേഖനം)

© 2021, Kesari Balakrishna Pillai

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of River Valley Technologies.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020 and the cloud framework, Ithal (ഇതൾ). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike license for free download and usage.

Cover: Rashtrapati Bhavan Buddha, Mathura, 5th century.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

പ്രസിദ്ധരായ ചില ബുദ്ധഭിക്ഷുണികൾ

സന്യാസിമുഖ്യന് വിശുദ്ധിമാർഗ്ഗം കാഴ്ചവയ്ക്കുന്ന ബുദ്ധഘോഷൻ.

ഗൌതമബുദ്ധൻ സ്ഥാപിച്ച ബുദ്ധമതത്തിന്റെ പ്രചാരണത്തിനായി സ്ത്രീകൾ എത്രമാത്രം പ്രയത്നിച്ചിരുന്നു എന്ന് ഇന്നത്തെ ഭൂരിഭാഗം ജനങ്ങളും അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതായി തോന്നുന്നില്ല. ബുദ്ധമതത്തിന്റെ പ്രചാരണത്തിനായി ബുദ്ധമുനി ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയ രണ്ടു പ്രായേണ പുതിയതരം ഉപകരണങ്ങൾ നാടോടിഭാഷയും സ്ത്രീകളുമായിരുന്നു. ബുദ്ധമതത്തിന്റെ സ്ഥാപനകാലത്തു നിലവിലിരുന്ന വൈദിക ഹിന്ദുമതത്തിൽ യജ്ഞമാകുന്ന കർമ്മവർഗ്ഗവും, ഉപനിഷത്തുകളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആധ്യാത്മിക ചിന്തനമാകുന്ന ജ്ഞാനമാർഗ്ഗവും മാത്രമേ അടങ്ങിയിരുന്നുള്ളൂ. പിൽക്കാലത്തു ഹിന്ദുമതത്തിൽ കാണാമായിരുന്ന ഭക്തിമാർഗ്ഗം അന്ന് അതിൽ ഇല്ലായിരുന്നു. ബുദ്ധമതസ്ഥാപനത്തിന്റെ ഒരു അന്തിമഫലമായിട്ടാണ് ഭക്തിമാർഗ്ഗം ഹിന്ദുമതത്തിൽ ഉൾപ്പെടുവാൻ സംഗതി വന്നത്. ബുദ്ധമതസ്ഥാപനകാലത്തെ ഹിന്ദുമതത്തിലെ ഘടകങ്ങളായ യജ്ഞം ഇടത്തരക്കാർക്കും, ആധ്യാത്മിക ചിന്തനം ഉയർന്ന നിലയിലുള്ളവർക്കും മാത്രമേ മതപരമായ സഹായം ചെയ്തിരുന്നുള്ളൂ. ഭൂരിപക്ഷക്കാരായ സാധാരണജനങ്ങൾക്കുംകൂടി മതം ഉപകാരപ്രദമായിരിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചാണ് ബുദ്ധമുനി തന്റെ പുതിയ മതം സ്ഥാപിച്ചത്. ഈ ഉദ്ദേശ്യത്തെ പുരസ്കരിച്ച് ഭാരതത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ഒരു മതപരിഷ്കാരം വരുത്തിയത് ബുദ്ധമുനിക്ക് ഒരു 250 വർഷത്തിനു മുമ്പ് ജീവിച്ചിരുന്ന ദേഹവും, ചരിത്രകാലത്തെ ജൈനമതത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്ഥാപകനുമായ പാർശ്വനാഥതീർത്ഥങ്കരനായിരുന്നു. ഗൌതമബുദ്ധൻ പാർശ്വനാഥനെ അനുകരിക്കുക മാത്രമേ ഇക്കാര്യത്തിൽ ചെയ്തിരുന്നുള്ളൂ. തന്റെ പ്രസ്തുത ഉദ്ദേശ്യം നടപ്പിൽ വരുത്തുവാനായിട്ടാണ് ബുദ്ധമുനി സംസ്കൃത ഭാഷയ്ക്കു പകരം നാടോടി ഭാഷയും, പുരുഷന്മാരുടെ പ്രയത്നങ്ങൾക്കു പുറമേ സ്ത്രീകളുടെ സഹായവും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയത്. മതപ്രചരണാർത്ഥം അതിനു വളരെ മുമ്പുതന്നെ ശ്രമണി അഥവാ ഭിക്ഷുണി സമ്പ്രദായം ജൈനമതം സ്വീകരിച്ചിരുന്നു. ഗൌതമബുദ്ധന് ആദ്യം "നരകത്തിന്റെ കവാടങ്ങളായ" സ്ത്രീകളെ ഭിക്ഷുണികളായി സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ വൈമനസ്യം ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും, ഒടുക്കം അദ്ദേഹം ആ സമ്പ്രദായം സ്വീകരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ബുദ്ധമുനിയുടെ സമകാലീനരും, ബുദ്ധമതത്തിന്റെ പ്രചാരണത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ അധികമായി സഹായിച്ചവരുമായ പതിമൂന്നു പ്രസിദ്ധഭിക്ഷുണികളെക്കുറിച്ച് വിഖ്യാതനായ ബുദ്ധമതഗ്രന്ഥവ്യാഖ്യാതാവായ ബുദ്ധഘോഷൻ തന്റെ അംഗുത്തരനികായ ഭാഷ്യമായ മനോരഥപൂരാണിയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള ചില വിവരങ്ങളെയാണ് ചുവടെ ചേർത്തിരിക്കുന്നത്.

സിദ്ധാർത്ഥ രാജകുമാരൻ മഹാപ്രജപതി ഗൗതമിയ്ക്കൊപ്പം.

ഗൌതമബുദ്ധന്റെ കൊച്ചമ്മയാണ് പ്രസിദ്ധ ഭിക്ഷുണിയായ മഹാപജാപതി ഗോതമി (മഹാപ്രജാപതി ഗൌതമി). പത്മോത്തരബുദ്ധൻ എന്ന പൂർവ്വ ബുദ്ധന്റെ കാലത്ത് ഹംസാവതിനഗരത്തിലെ ഒരു കലീന കുടുംബത്തിലെ അംഗമായും, പിന്നീടു കാശിയിലെ ഒരു ചാലിയത്തിയായും ഉള്ള പൂർവ്വജന്മങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ്, ഒടുക്കം ആ പൂർവ്വജന്മങ്ങളിൽ ചെയ്തിരുന്ന സൽകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമായി മഹാപജാപതി ഗോതമി ഗൌതമബുദ്ധന്റെ മാതാവായ മായാദേവിയുടെ അനുജത്തിയായി ജനിച്ചു. മായാദേവിയുടെ മരണാനന്തരം ബുദ്ധമുനിയുടെ പിതാവായ ശുദ്ധോദനൻ അവരെ വിവാഹം ചെയ്തു. ഗൌതമബുദ്ധനെ വളർത്തിവന്നത് ഈ മഹിളാമണിയായിരുന്നു. ഭർത്താവിന്റെ മരണാനന്തരം ഇവർ ഒരു ഭിക്ഷുണിയായി ബുദ്ധമതത്തിൽ ചേരുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ശാക്യമുനി ആദ്യം അവർക്ക് അതിനുവേണ്ട അനുവാദം നിഷേധിക്കുകയുണ്ടായി. ഉടനെ പജാപതി ഗോമതി തന്റെ ശിഷ്യത്തികളായ അഞ്ഞൂറ് കന്യകകളോടുകൂടി ശിരസ്സുകൾ മുണ്ഡനം ചെയ്തു മഞ്ഞ വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചു ബുദ്ധമുനിയുടെ പ്രധാന ശിഷ്യനായ ഥേരൻ ആനന്ദനെച്ചെന്നു കണ്ട് തങ്ങളെ ഭിക്ഷുണികളായി സ്വീകരിക്കുവാൻ തന്റെ ഗുരുവിനോടു ഉപദേശിക്കണമെന്ന് അപേക്ഷിച്ചു. ആനന്ദൻ അങ്ങനെ ചെയ്ത് അവർക്കു ഭിക്ഷുണികളാകാൻ അനുവാദം വാങ്ങിക്കൊടുത്തു. പിന്നീടു ബുദ്ധമുനി മഹാപ്രജാപതി ഗോമതിയെ ഭിക്ഷുണികളുടെ തലവിയാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്തു.

ആനന്ദനെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന ബുദ്ധന്റെ ശിൽപ്പം, രാജ്ഗീർ, ഇന്ത്യ.

രണ്ടാമത്തെ പ്രസിദ്ധ ഭിക്ഷുണി മഗധരാജാവായ ബിംബിസാരന്റെ രാജ്ഞിയായ ഖേമ (ക്ഷേമ) യായിരുന്നു. പൂർവ്വജന്മങ്ങളിൽ ചെയ്തു പുണ്യങ്ങളുടെ ഫലമായി ഇന്നത്തെ പഞ്ചാബിൽ പണ്ടു സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന മദ്ര രാജ്യത്തിലെ ഒരു രാജാവിന്റെ പുത്രിയായി ഖേമ സാലഗനഗരത്തിൽ ജനിച്ചു. മഗധയിലെ പ്രസിദ്ധ രാജാവായ ബിംബിസാരനാണ് ഖേമയെ കല്യാണം കഴിച്ചത്. മഗധ രാജധാനിയായ രാജഗൃഹത്തിനു സമീപമായി ഒരിക്കൽ ബുദ്ധമുനി താമസിച്ചിരുന്നു. രാജധാനിയിലെ സകല സ്ത്രീകളും ബുദ്ധമുനിയെ കാണാൻ പോകാറുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതിസുന്ദരിയായ ഖേമമാത്രം അങ്ങനെ ചെയ്തിരുന്നില്ല. ബുദ്ധമുനി സൌന്ദര്യത്തെ അപലപിച്ചു സംസാരിക്കുക പതിവാണെന്നു കേട്ടതു നിമിത്തമാണ് ഖേമ അദ്ദേഹത്തെ സന്ദർശിക്കുവാൻ പോകാതെയിരുന്നത്. ബുദ്ധമുനിയുടെ പുതിയ മതത്തെ പിന്താങ്ങിയിരുന്ന ബിംബിസാരന് ഇതു കണ്ടു വിഷാദം തോന്നി. ബുദ്ധമുനി അപ്പോൾ നിവസിച്ചിരുന്ന വേലുവന ആശ്രമത്തിന്റെ മഹിമയേയും ലാവണ്യത്തേയും പുകഴ്ത്തി കാവ്യം രചിക്കുവാൻ ഉടനെ ബിംബിസാരൻ തന്റെ സദസ്സിലുള്ള കവികളോട് ആജ്ഞാപിച്ചു. ഇതു രചിച്ചുകഴിഞ്ഞ ഉടനെ അതിനെ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം അവരെ നിയോഗിച്ചു. അതു കേട്ടപ്പോൾ ആ ആശ്രമം സന്ദർശിക്കണമെന്ന് ഒരു മോഹം ഖേമയിൽ ജനിച്ചു. അവിടെ പോകുന്നതിനു ഖേമ ബിംബിസാരനോടു അനുവാദം ചോദിച്ചു. ആശ്രമം സന്ദർശിക്കുന്നതായാൽ ബുദ്ധമുനിയെ കാണാതെ വരാൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്നു അദ്ദേഹം ഖേമയെ ധരിപ്പിച്ചു. ഖേമയുടെ പരിചാരികമാരെ വിളിച്ച് രാജ്ഞി ബുദ്ധമുനിയെ കണ്ടില്ലെങ്കിൽ, അദ്ദേഹത്തെ അവർക്കു കാണിച്ചുകൊടുക്കണമെന്നും ബിംബിസാരൻ കൽപിച്ചു. ആശ്രമത്തിൽ വെച്ചു പരിചാരികമാരാൽ പ്രേരിതയായി ഖേമ തന്നെ സമീപിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ, ബുദ്ധമുനി ഇദ്ധി എന്ന ശക്തി ഉപയോഗിച്ച് ഒരു അതിസുന്ദരിയായ യുവതിയെ സൃഷ്ടിച്ചു. ആ യുവതി ഒരു പനയോല വിശറിയെടുത്തു ബുദ്ധമുനിയെ വീശിത്തുടങ്ങി. ആ യുവതിയുടെ സൌന്ദര്യം കണ്ട് ആശ്ചര്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ഖേമ അവിടെ സ്തംഭിച്ചു നിന്നുപോയി. അപ്പോൾ ആ യുവതി ഒരു മധ്യവയസ്കയുടെ രൂപം പൂണ്ടതും അനന്തരം ആ മായാ സ്ത്രീ മരിച്ചു നിലംപതിക്കുന്നതും ഖേമയ്ക്കു കാണുവാൻ സാധിച്ചു. അപ്പോൾ ഖേമയിൽ ഒരു മാനസാന്തരം ജനിക്കുകയും ഒരു ഭിക്ഷുണിയാകുവാൻ അവൾ നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. തിരിച്ചു കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്നയുടനെ ഖേമ തനിക്കു ഒരു ഭിക്ഷുണിയാകുവാൻ അനുവാദം തരണമെന്നു ബിംബിസാരനോടു അപേക്ഷിച്ചു. ബിംബിസാരൻ അതിനു സമ്മതിച്ചു. ഖേമ ഒരു ഭിക്ഷുണിയായിത്തീർന്നു. ഒടുക്കം അവൾ ഒരു പ്രധാന ഥേരിയായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു.

ആനന്ദൻ.

മറ്റു രണ്ടു പ്രസിദ്ധ ഭിക്ഷുണികൾ ഉപ്പലവർണ്ണയും (ഉല്പലവർണ്ണാ) പാടാചാരയുമായിരുന്നു. ശ്രാവസ്തിയിലെ ഖജനാവിലെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മകളായിരുന്നു ഉല്പലവർണ്ണ. അവളുടെ അതിയായ സൌന്ദര്യം കണ്ടു പല രാജാക്കന്മാരും പ്രഭുക്കളും മറ്റും അവളെ തങ്ങൾക്കു കല്യാണം കഴിക്കണമെന്ന് അവളുടെ പിതാവിനോടു പറഞ്ഞു. ഇവരെ എല്ലാവരേയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാൻ അസാധ്യമാകയാൽ, മകളോട് അവൾക്കു ഒരു ഭിക്ഷുണിയാകുവാൻ മനസ്സുണ്ടോ എന്ന് അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു. അവൾ അതിനു സമ്മതിച്ച് ഒരു ഭിക്ഷുണിയായിത്തീർന്നു. ശ്രാവസ്തിയിലെ ഖജനാവിലെ മറ്റൊരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കുടുംബത്തിൽ പിറന്നവളാണ് പാടാചാര. അവൾ തന്റെ വീട്ടിൽ വേലയ്ക്കു നിന്നിരുന്ന ഒരു യുവാവിനെ സ്നേഹിക്കുകയും, അയാളോടു കൂടി ഒളിച്ചോടിപ്പോവുകയും ചെയ്തു. താമസിയാതെ അവൾക്കു ഗർഭമുണ്ടായി. പ്രസവസമയം അടുക്കാറായപ്പോൾ തന്റെ വീട്ടിലേക്കു തന്നെ കൊണ്ടുവിടാൻ അവൾ ഭർത്താവിനോടു അപേക്ഷിച്ചു. അയാൾ അതിന് അമാന്തിച്ചു. ഒടുക്കം അവൾ തനിച്ചു ശ്രാവസ്തിയിലേക്കു തിരിച്ചു. വഴിക്കുവെച്ചു പ്രസവിക്കയാൽ അവൾ ഭർതൃഗൃഹത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുപോന്നു. രണ്ടാമതും അവൾക്ക് ഗർഭമുണ്ടായി. പ്രസവം സമീപിക്കാറായപ്പോൾ അവളും ഭർത്താവും അവളുടെ വീട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു. വഴിക്കുവച്ച് അവൾക്ക് പ്രസവവേദന തോന്നി. പ്രസവിക്കുന്നതിന് ഒരു മറയുണ്ടാക്കുവാൻ ഭർത്താവ് ചുള്ളിവെട്ടിക്കൊണ്ടു നിന്നപ്പോൾ ഒരു പാമ്പുകടിച്ച് അയാൾ മരിച്ചു. അനന്തരം അവൾ പ്രസവിച്ചു. തന്റെ രണ്ടു കുട്ടികളോടുംകൂടി അവൾ പിന്നീടു തന്റെ വീട്ടിലേക്കുള്ള യാത്ര തുടർന്നു. വഴിക്ക് അവർക്ക് ഒരു പുഴ കടക്കേണ്ടി വന്നു. അപ്പോൾ ആ രണ്ടു കുട്ടികളേയും ഒഴുക്കു കൊണ്ടുപോയി. ദുഃഖിച്ചു കൊണ്ട് അവൾ യാത്ര തുടർന്ന് ശ്രാവസ്തിയിൽ എത്തി. അപ്പോൾ അല്പം മുമ്പ് അവിടെ ഉണ്ടായ ഒരു കൊടുങ്കാറ്റിൽ നിലംപതിച്ച അവളുടെ ഭവനത്തിൽ അകപ്പെട്ടു അവളുടെ ബന്ധുക്കളെല്ലാം മരിച്ചുപോയി എന്ന് അവൾ അറിഞ്ഞു. അവരുടെ ശരീരങ്ങൾ ചിതയിൽ എരിയുന്നതും അവൾ കാണുകയുണ്ടായി. ദുസ്സഹമായ ദുഃഖം നിമിത്തം അവൾക്ക് ഉടനെ ചിത്തഭ്രമം ഉണ്ടാകുകയും വസ്ത്രം എല്ലാം ഉരിഞ്ഞിട്ട് നഗ്നയായി ആ നഗരത്തിൽ അലഞ്ഞുനടക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ നഗ്നതയിൽ നിന്നാണ് അവൾക്കു പാടാചാര എന്നപേരു ലഭിച്ചത്. ഒരിക്കൽ ബുദ്ധമുനി ഒരു വലിയ ജനക്കൂട്ടത്തോട് ഒരു വിഹാരത്തിൽ വെച്ചു പ്രസംഗിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ പാടാചാര നഗ്നയായി അവിടെ കേറിച്ചെന്നു. അപ്പോൾ ബുദ്ധമുനി അവളോട് "സോദരി, നിനക്കു സ്വബോധം തിരിച്ചു കിട്ടട്ടെ" എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ അവളുടെ ചിത്തഭ്രമം മാറുകയും, അവൾ ലജ്ജിച്ചു തന്റെ നഗ്നത മറക്കുന്നതിനായി നിലത്തു ഒതുങ്ങിയിരിക്കുകയും ചെയ്തു. അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന ജനങ്ങളിൽ ഒരാൾ ഒരു വസ്ത്രം അവൾക്ക് എറിഞ്ഞുകൊടുത്തു. ഒടുക്കം അവൾ ഒരു പ്രസിദ്ധ ഭിക്ഷുണിയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിലെ ആനന്ദന്റെ ബർമീസ് ശില്പം.

ധർമ്മദിന്നയും, രൂപനന്ദായും, സോണായും, സകലായുമാണ് മറ്റു നാലു പ്രസിദ്ധ ഭിക്ഷുണികൾ. ബിംബിസാരന്റെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനായ വിശാഖന്റെ ഭാര്യയായിരുന്നു ധർമ്മദിന്ന. ബുദ്ധമതമുണ്ടായ പ്രഥമസമാഗമത്തിൽത്തന്നെ വിശാഖൻ ഒരു ബൗദ്ധനായിത്തീർന്നു. അതുകഴിഞ്ഞ് അദ്ദേഹം തന്റെ വീട്ടിൽ തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ ധർമ്മദിന്നയെ ലൗകികമായി സ്വീകരിക്കാതെ അവളുടെ ഭർത്താവായി തനിക്കു പെരുമാറുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്നു അവളെ അറിയിച്ചു. ഉടനെ അവൾ ഒരു ബുദ്ധഭിക്ഷുണിയായിത്തീർന്നു. കുറെക്കാലം കഴിഞ്ഞു ധർമ്മദിന്നയെ വിശാഖൻ ഒരിക്കൽ സന്ദർശിക്കുകയുണ്ടായി. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ തനിക്കു മതകാര്യങ്ങളിൽ പാണ്ഡിത്യമുണ്ടെന്നു അവൾ അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു സമ്മതിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ബുദ്ധമുനി ഒരിക്കൽ പ്രസംഗിച്ചതു കേട്ടയുടനെ ഒരു ഭിക്ഷുണിയായിത്തീർന്ന ശ്രാവസ്തിയിലെ ഒരു സ്ത്രീയാണ് സകലാ. മഹാപ്രജാപതി ഗോമതിയുടെ പുത്രിയായ രൂപനന്ദ, അവളുടെ സൌന്ദര്യാധിക്യം കൊണ്ട് അവൾക്കു ജനപദകല്യാണി എന്ന പേരും കിട്ടി. മഹാപജാപതിഗോമതി ഭിക്ഷുണിയായി കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം രൂപനന്ദായും ഒരു ഭിക്ഷുണിയായി ഭവിച്ചു. ഭിക്ഷുണിയായിത്തീർന്നതിനുശേഷം, ബുദ്ധമുനി സൌന്ദര്യത്തെ അപലപിക്കുക പതിവാണെന്നറിഞ്ഞു. അവർ മറ്റു ഭിക്ഷുണികളെപ്പോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗങ്ങൾ കേൾക്കുവാനോ അദ്ദേഹത്തെ ശുശ്രൂഷിക്കുവാനോ പോയിരുന്നില്ല. ബുദ്ധമുനിയുടെ പ്രസംഗത്തിന്റെ സാരം മറ്റു ഭിക്ഷുണികളിൽ നിന്ന് അവൾ ഗ്രഹിക്കുക മാത്രമേ ചെയ്തിരുന്നുള്ളൂ. ഇതറിഞ്ഞു ഓരോ ഭിക്ഷുണിയും പ്രസംഗസമയത്തു ഹാജരാകേണ്ടതാണെന്നു ബുദ്ധമുനി ആജ്ഞാപിച്ചു. അതിനാൽ രൂപനന്ദായ്ക്കു പ്രസംഗം കേൾക്കുവാൻ പോകാതെ ഗത്യന്തരമില്ലെന്നായി. അവൾ ആദ്യമായി പ്രസംഗം കേൾക്കുവാൻ പോയപ്പോൾ ഖേമയുടെതുപോലെ മായാദർശനം അവൾക്കും ഉണ്ടായി. അതോടുകൂടി അവളുടെ ഗർവ്വ് ശമിക്കുകയും പിന്നീട് അവൾ ഒരു പ്രസിദ്ധഭിക്ഷുണിയായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. അനേകം സന്താനങ്ങളുടെ മാതാവായതിനുശേഷമാണ് സോണ ഒരു ഭിക്ഷുണിയായിത്തീർന്നത്. അവളുടെ ഭീമമായ അജ്ഞതനിമിത്തം അവൾ മറ്റുള്ളവരുടെ പരിഹാസത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചിരുന്നു. തനിക്കു മതത്തിൽ പാണ്ഡിത്യം സിദ്ധിക്കണമെന്നു കരുതി സദാ "ദ്വാത്രിംസാകാര" എന്ന മന്ത്രം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരിക്കൽ മറ്റുള്ള ഭിക്ഷുണികൾ അടുത്തുള്ള ഒരു വിഹാരത്തിലേക്കു യാത്രതിരിച്ചപ്പോൾ തങ്ങൾ തിരിച്ചു വരുമ്പോൾ കുറെ വെള്ളം ചൂടാക്കിവെച്ചേക്കണമെന്നു സോണയോടു അവർ പറഞ്ഞിരുന്നു. എന്നാൽ തന്റെ പ്രസ്തുത മന്ത്രം ഉരുക്കഴിക്കുന്നതിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചിരുന്നതിനാൽ മറ്റുള്ള ഭിക്ഷുണികൾ പറഞ്ഞ കാര്യം ചെയ്യുവാൻ അവൾ മറന്നുപോയി. അവർ തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ വെള്ളം വെച്ചിരുന്ന അടുപ്പിൽ തീ കത്തിക്കാതെയിരുന്നതു കണ്ടു മുറുമുറുക്കാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ആ വെള്ളത്തിന് ചൂടുണ്ടെന്നും അതെടുത്ത് ഉപയോഗിച്ചു നോക്കുവാനും സോണാ അവരോടു പറഞ്ഞു. അവർ അങ്ങനെ ചെയ്തപ്പോൾ അതിനു ചൂടുണ്ടെന്നു കണ്ട് അത്ഭുതപ്പെട്ടു. അവളുടെ ഭക്തികൊണ്ടാണ് അതിനു ചൂടു പിടിച്ചിരുന്നത്.

ബാങ്കോക്കിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്ന ഉപ്പലവർണ്ണയുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ.

ഭദ്രാ (ഭദ്രാ), അഥവാ, കുണ്ഡലകേശിയാണ് മറ്റൊരു പ്രസിദ്ധ ഭിക്ഷുണി. ഥേരീഗാഥയിലുള്ള ചില സ്തവങ്ങൾ ഭദ്രയുടെ കൃതിയാണ്. രാജഗൃഹ നഗരത്തിലെ ഒരു രാജകീയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മകളായി ഭദ്രാ ജനിച്ചു. ഭദ്രാ ജനിച്ച സമയത്തുതന്നെ രാജാവിന്റെ പുരോഹിതനു ഒരു ആൺകുട്ടി ജനിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ ആൺകുട്ടിയുടെ ജാതകത്തിൽ അവൻ ഒരു കുപ്രസിദ്ധ തസ്കരനായിത്തീരണമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു അവൻ ജനിച്ച സമയത്തു രാജഗൃഹനഗരത്തിലെ ആയുധങ്ങളെല്ലാം ജ്വലിച്ചു പ്രകാശിക്കുകയുണ്ടായി. സത്തുകോ എന്ന് ഈ ആൺകുട്ടിക്കു പുരോഹിതൻ പേരിട്ടു. ബാല്യം മുതൽക്കു ഈ ബാലൻ മോഷ്ടിച്ചു തുടങ്ങി. പ്രായപൂർത്തി വന്നിട്ടും ഈ ശീലം മാറ്റുന്നില്ലെന്നു കണ്ടിട്ട് അവന്റെ പിതാവ് അവനു ഭവനഭേദനത്തിനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തുകൊണ്ടു തന്റെ വീട്ടിൽ നിന്ന് അവനെ ബഹിഷ്കരിച്ചു. അവൻ അനന്തരം ആ നഗരത്തിലെ ഒരു കുപ്രസിദ്ധനായ കവർച്ചക്കാരനായിത്തീർന്നു. ഇതിന്റെ ഫലമായി ഒരിക്കൽ നഗരകാവൽക്കാർ അവനെ പിടിച്ചു രാജാവിന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുചെന്നു. അവനെ നഗരത്തിന്റെ തെക്കെ ദ്വാരത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു വധിക്കുവാൻ രാജാവ് അവരോടു ആജ്ഞാപിച്ചു. അവർ അവനെ അവിടേക്കു ബന്ധിച്ചു കൊണ്ടുപോകമ്പോൾ വളരെ ജനങ്ങൾ അവന്റെ ശിക്ഷ കാണ്മാനായി അവരോടു കൂടി പോയി. സത്തുകോയെ ഇങ്ങനെ കൊണ്ടുപോകുന്നതു തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നു യുവതിയായ ഭദ്രാ കണ്ടു. ഉടനെ അവൾ മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു വീണു. ബന്ധുക്കൾ വന്ന് അവളെ ശുശ്രൂഷിച്ചു ബോധം വരുത്തിയപ്പോൾ സത്തുകോയെക്കൊണ്ടു തന്നെ കല്യാണം കഴിപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ താൻ മരിക്കുമെന്നു ഭദ്രാ ശഠിച്ചു. അവളുടെ ബന്ധുക്കൾ ഭദ്രയുടെ ജീവനെ രക്ഷിക്കുവാനായി നഗരകാവൽക്കാർക്കു ഒരു തലവനു കൈക്കൂലി കൊടുത്തു സത്തുകോയെ വധത്തിൽ നിന്നു രക്ഷിച്ചു അവിടെ കൊണ്ടുവന്നു ഭദ്രായെ അയാൾക്കു കല്യാണം കഴിച്ചുകൊടുത്തു.

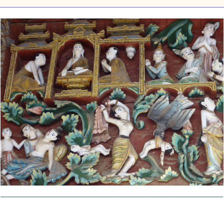

പാടാചാരയുടെ കഥയുടെ ചിത്രീകരണം, മ്യാന്മാർ.

വിവാഹാനന്തരം കുറെ ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സത്തുകോ തന്റെ ഭാര്യയുടെ ആഭരണങ്ങൾ മോഷ്ടിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. തന്റെ ജീവനെ രക്ഷിച്ചാൽ ആ നഗരത്തിലെ വധശിക്ഷ വിധിച്ചവരെ കിഴോട്ടു പിടിച്ചു തള്ളിക്കൊല്ലുന്ന മലയുടെ മുകളിൽ അധിവസിക്കുന്ന ദേവിയാണെന്നും, അതിനാൽ തനിക്കു ആ ദേവിക്ക് ഒരു നേർച്ച നടത്തേണ്ടതുണ്ടെന്നും ഭദ്രായോടു പറഞ്ഞു. ഉടനെ സർവ്വാഭരണഭൂഷിതയായി ഭദ്രാ ഭർത്താവിനോടു കൂടി ഒരു കാളവണ്ടിയിൽ ആ മല സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന സ്ഥലത്തേക്കു പോയി. രണ്ടു പേരുംകൂടി ആ മലയുടെ മുകളിലേക്കു കേറി. ഇങ്ങനെ കേറുമ്പോൾ ഭർത്താവ് തന്നോടു ഒന്നും ഉരിയാടാതെയിരുന്നതു കണ്ട് അയാളുടെ ഉദ്ദേശ്യം ഭദ്രായ്ക്കു മനസ്സിലായി. അവളോടു ആ ആഭരണങ്ങളെല്ലാം അഴിച്ച് അവളുടെ ഒരു വസ്ത്രത്തിൽ പൊതിഞ്ഞുകെട്ടുവാൻ സത്തുകോ ആവശ്യപ്പെട്ടു. അവൾ അതിനെപ്പറ്റി പ്രതിഷേധിച്ചപ്പോൾ അവളുടെ ആ ആഭരണം അപഹരിക്കുവാനാണു താൻ അവളെ അവിടെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നതെന്ന് അയാൾ പറഞ്ഞു. താൻ ആഭരണങ്ങളെല്ലാം അഴിച്ചുവെക്കുന്നതിനു മുമ്പ് തനിക്കു അദ്ദേഹത്തെ ആദ്യം അഭിമുഖമായും പിന്നീടു പുറകിൽ നിന്നും ആലിംഗനം ചെയ്യുവാൻ മോഹമുണ്ടെന്ന് അവൾ അപ്പോൾ അയാളെ ധരിപ്പിച്ചു. അതിന് അയാൾ സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അയാളുടെ പുറകിൽ നിന്ന് അയാളെ ആലിംഗനം ചെയ്യുമ്പോൾ അവൾ അയാളെ മലയുടെ അടിയിലേക്ക് പിടിച്ചുതള്ളി. മലയുടെ അടിയിൽ വീണ് അയാൾ ഉടനെതന്നെ മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവൾ ഒരു ജൈനശ്രമണിയായിത്തീർന്നു. ജൈനമതസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ അവൾ അത്യധികം പാണ്ഡിത്യം നേടി. പിന്നീട് അവൾ നഗരങ്ങൾ തോറും സഞ്ചരിച്ച് ഇതര മതപണ്ഡിതന്മാരെ തന്നോടു വാദത്തിനു വിളിച്ച് അവരെ എളുപ്പത്തിൽ തോല്പിക്കുന്നതിൽ താല്പര്യം കാണിച്ചു. പലരേയും അവൾ വാദത്തിൽ തോല്പിച്ചു. എന്നാൽ ഒടുക്കം ശ്രാവസ്തിയിൽ വെച്ചു ബുദ്ധമുനിയുടെ ഒരു പ്രധാന ശിഷ്യനായ ശാരീപുത്രൻ അവളെ വാദത്തിൽ എളുപ്പം തോല്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഉടനെ അവൾ തന്നെ ബുദ്ധമതത്തിൽ ചേർത്ത് അതിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കണമെന്ന് ശാരീപുത്രനോട് അപേക്ഷിച്ചു. സമീപത്തുള്ള മഹാവിഹാരത്തിൽ അപ്പോൾ നിവസിച്ചിരുന്ന തന്റെ ഗുരു ബുദ്ധമുനിയെ ചെന്നു കാണാൻ അദ്ദേഹം അപ്പോൾ അവളോടു ഉപദേശിച്ചു. അവൾ ഉടനെ ബുദ്ധമുനിയെ ചെന്നു കണ്ട് അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നു ബുദ്ധമതതത്വങ്ങൾ പഠിച്ചു. അനന്തരം അവൾ ഒരു അതിപ്രസിദ്ധയായ ഭിക്ഷുണിയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഈ ഭദ്രായുടെ അഥവാ കുണ്ഡല കേശിയുടെ ചരിത്രത്തെ ആസ്പദിച്ചാണ് ചെന്തമിഴിലെ ചിലപ്പതികാരം ആദിയായ അഞ്ചു മഹാകാവ്യങ്ങളിൽ ഒന്നായ കുണ്ഡലകേശി രചിച്ചിട്ടുള്ളതും.

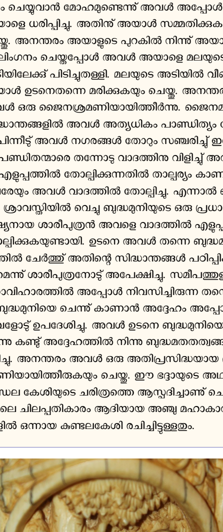

രൂപനന്ദാ ബുദ്ധന്റെ മുൻപിൽ.

ഭദ്രാകാപാലിനി, ഭദ്രാകച്ചാന (ഭദ്രകാഞ്ചന), സിഗാലമാതാ എന്നിവരാണ് മറ്റു മൂന്നു പ്രസിദ്ധ ഭിക്ഷുണികൾ. ഇവരിൽ ഭദ്രാകച്ചാന ഗൌതമബുദ്ധന്റെ ഭാര്യയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ രാഹുലന്റെ മാതാവുമാണ്. ഭദ്രാകച്ചാന രാഹുലനെ പ്രസവിച്ച ദിവസമാണ് ഗൌതമബുദ്ധൻ ലൗകിക ജീവിതം പരിത്യജിച്ച് സന്ന്യാസിയായിത്തീർന്നത്. മറ്റൊരു പ്രസിദ്ധഭിക്ഷുണിയാണ് കിസാഗോതമിയാണ്. പാംസുകലത്തിൽ നിന്നെടുത്ത പഴംപഴന്തവസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചിരുന്ന ഭിക്ഷുണികളുടെ തലവിയായിരുന്നു കിസാഗോതമി. ശ്രാവസ്തിയിലെ ഒരു ദരിദ്രകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച അവളെ ഒരു ധനികൻ കല്യാണം കഴിക്കുകയുണ്ടായി. അവൾ ഒരു ദരിദ്രകുടുംബത്തിൽ നിന്നു വന്നവളായതുകൊണ്ടു അവളെ ഭർത്താവിന്റെ വീട്ടുകാർ പുച്ഛിച്ചിരുന്നു. അവൾ ഒരു പുത്രനെ പ്രസവിച്ചപ്പോൾ, ഭർത്താവിന്റെ വീട്ടുകാർ അവളോടു കൂടുതൽ ബഹുമാനത്തോടെ പെരുമാറുകയുണ്ടായി. നിർഭാഗ്യവശാൽ ഈ ബാലൻ ഓടി നടക്കുന്ന പ്രായമായപ്പോൾ മൃതിയടഞ്ഞു. ഇതു നിമിത്തം കിസാഗോതമിക്കു ദുസ്സഹമായ ദുഃഖം തോന്നി. അവൾ ആ ബാലന്റെ മൃതശരീരം എടുത്തുകൊണ്ടു ശ്രാവസ്തിയിലുള്ള ഓരോ ഗൃഹത്തിലും ചെന്നു കുട്ടിയുടെ രോഗം ശമിപ്പിക്കുവാൻ വല്ല മരുന്നും കൊടുക്കണമെന്നു യാചിച്ചു തുടങ്ങി. അവർക്കു ചിത്തഭ്രമമാണെന്നു ജനങ്ങൾ അവളെ പരിഹസിക്കുകയും അവളെ കാണുമ്പോൾ കൂവി വിളിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരിക്കൽ ഒരു പണ്ഡിതൻ അവളെക്കണ്ടു അവളുടെ ദീനാവസ്ഥ അറിഞ്ഞു അവളോടു അടുത്തുള്ള പൂർവ്വവിഹാരത്തിൽ അന്നു പാർത്തിരുന്ന ബുദ്ധമുനിയെ ചെന്നു കണ്ടാൽ അദ്ദേഹം അവളുടെ കുട്ടിക്കു മരുന്നു കൊടുക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു. അതുകേട്ടു അവൾ ആ വിഹാരത്തിൽ ചെന്നു ബുദ്ധമുനിയോടു കുട്ടിക്കു മരുന്നു തരണമെന്നു അപേക്ഷിച്ചു. അപ്പോൾ "നീ ഈ നഗരത്തിലെ ഓരോ വീട്ടിലും ചെന്നു അവിടെ മരണം ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെങ്കിൽ അങ്ങനെയുള്ള വീട്ടിൽ നിന്നു കുറെ കടുകപൊടിച്ചു വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വരണം. എങ്കിൽ ഞാൻ കുട്ടിയെ അതുകൊണ്ടു ചികിത്സിക്കാം" എന്നു ബുദ്ധമുനി അവളോടു പറഞ്ഞു. അവൾ അതനുസരിച്ചു പല വീട്ടുകളിലും അപേക്ഷിച്ചു. എന്നാൽ ഒരു വീട്ടിലും മരണം ഉണ്ടാകാതെയിരുന്നിട്ടില്ലെന്നറിഞ്ഞ് അവൾ കടുകപൊടി വാങ്ങിച്ചില്ല. അപ്പോൾ മരണം എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും വരുന്നതാണെന്ന് അവൾക്കു ബോധം വന്നു. ഉടനെ അവൾ തന്റെ മരിച്ച കുട്ടിയെ ശ്മശാനത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. അവിടെ അതിനെ മറവുചെയ്തു. അനന്തരം അവൾ അവിടെ വെച്ചു തന്നെ ചുവടെ ചേർത്തിരിക്കുന്ന പാലിശ്ലോകം പാടി;

> "നാഗാമധമ്മോ നിഗമസ്സധമ്മോ
> നചാഹ/ അയം ഏകകലസ്സധമ്മോ
> സബ്ബസ്സ ലോകസ്സ സദേവകസ്സ
> ഏസോവധമ്മോ യദിദം അനിച്ചതഃ"

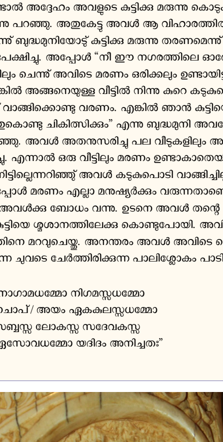

സംഘത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടാൻ ശ്രമിച്ച രൂപനന്ദായെ ബുദ്ധൻ തടയുന്നു.

പിന്നീട് അവൾ ബുദ്ധമുനിയെച്ചെന്നു കണ്ടു. കടുകപൊടി കിട്ടിയോ എന്ന് അദ്ദേഹം അവളോടു ചോദിച്ചു. ഇല്ല എന്ന മറുപടി പറഞ്ഞതിനുശേഷം തന്നെ ബുദ്ധമതതത്വങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കണമെന്ന് അവൾ അദ്ദേഹത്തോട് അപേക്ഷിച്ചു. പിന്നീട് അവൾ ഒരു ഭിക്ഷുണിയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

(ഗുരുനാഥ മാസിക, 1113 കുംഭം—ലക്കം 7.)

□

കേസരി ബാലകൃഷ്ണപിള്ള

പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യ ചിന്തകളുടെ ഊഷ്മള ചൈതന്യം മലയാള ഭാഷയിലേക്ക് ആവാഹിച്ച ഫ്യൂച്ചറിസ്റ്റ് ചിന്തകനും വിമർശകനും. പത്രപ്രവർത്തകൻ, നിരൂപകൻ, ചരിത്രകാരൻ എന്നീ നിലകളിൽ ശ്രദ്ധേയനായ മലയാളസാഹിത്യകാരനായിരുന്നു കേസരി എന്നറിയപ്പെടുന്ന കേസരി എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള. ജീവിതത്തിലും സാഹിത്യത്തിലും അദ്ദേഹം ഒരു വിപ്ലവകാരിയായിരുന്നു.

1889-ൽ തമ്പാനൂരിലെ പുളിക്കൽ മേലേ വീട്ടിൽ ജനനം. പണ്ഡിതനും ഗ്രന്ഥകാരനുമായ ദാമോദരൻകർത്താവാണ് അച്ഛൻ. അമ്മ പാർവ്വതി അമ്മ. കടിപ്പള്ളിക്കൂടത്തിലും കൊല്ലം ഹൈസ്കൂളിലുമായി സ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസം. 1908-ൽ തിരുവനന്തപുരം മഹാരാജാസ് കോളേജിൽ നിന്ന് ചരിത്രം ഐച്ഛികമായെടുത്ത് ബി. എ. ജയിച്ചു. ഗേൾസ് കോളേജിലും കൊല്ലം മഹാരാജാസ് കോളേജിലും ചരിത്രാദ്ധ്യാപകനായി ജോലി ചെയ്തു. സായാഹ്നക്ലാസിൽ പഠിച്ച് 1913-ൽ ബി. എൽ. ജയിച്ചു. 1917-ൽ ജോലി രാജി വെച്ച് വക്കീലായി പ്രാക്ടീസ് തുടങ്ങി. 1922 വരെ തിരുവനന്തപുരം ഹൈക്കോടതിയിൽ വക്കീലായിരുന്നു.

പത്രപ്രവർത്തനം

1922 മെയ് 14-ന് സമദർശിയുടെ പത്രാധിപത്യം ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ട് പത്രപ്രവർത്തനരംഗത്തേക്ക് പ്രവേശിച്ചു. 1926 ജൂൺ 19-ന് സമദർശിയുടെ പത്രാധിപത്യം രാജിവെച്ചു. സ്വന്തമായി ഒരു പത്രം തുടങ്ങുന്നതിനുള്ള പണം ശേഖരിക്കുന്നതിനായി തിരുവിതാംകൂറിലും, മലേഷ്യയിലും പര്യടനങ്ങൾ നടത്തി. 1930 ജൂൺ 4-ന് പ്രബോധകൻ ശാരദാ പ്രസ്സിൽ നിന്നും അച്ചടി ആരംഭിച്ചു. 1930 സെപ്റ്റംബർ 10-ന് ലൈസൻസ് റദ്ദാക്കിയതുകൊണ്ട് പ്രബോധകൻ നിർത്തി. പിന്നീട് 1930 സെപ്റ്റംബർ 18-ന് തന്നെ കേസരി പത്രം പ്രസിദ്ധീകരണം ആരംഭിക്കുന്നു. 1931 ഫെബ്രുവരി 19-ന് കോടതിയലക്ഷ്യത്തിന് 200 രൂപ പിഴ ചുമത്തുന്നു. 1935 ഏപ്രിൽ മാസത്തോടെ കേസരി പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ കഴിയാതാവുകയും 1936-ൽ കടം താങ്ങാനാവാതെ ശാരദാ പ്രസ്സും ഉപകരണങ്ങളും വിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സാഹിത്യപ്രവർത്തനം

പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യത്തെ മലയാളികൾക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്തത് കേസരിയാണ്. ലോകത്തെ വിപ്ലവകരമായി മാറ്റിമറിക്കുന്നതിന് പ്രയോഗിക്കേണ്ട ഒരായുധമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം സാഹിത്യത്തെ കണ്ടത്. വൈദേശിക സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ മുൻ നിർത്തി മലയാളസാഹിത്യത്തെ വിലയിരുത്താനാണ് അദ്ദേഹം ഉദ്യമിച്ചത്. പ്രസ്ഥാന നിരൂപകൻ, സാങ്കേതിക നിരൂപകൻ, ചിത്രകലാ നിരൂപകൻ, എന്നൊക്കെയാണ് കേസരി വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്.

മലയാളം കൂടാതെ ഹീബ്രു, ലാറ്റിൻ, ഗ്രീക്ക് എന്നിവയും അസീറിയൻ, സുമേറിയൻ ഭാഷകളും ഇംഗ്ലീഷ്, ഫ്രഞ്ച്, ജർമ്മൻ എന്നീ യൂറോപ്യൻ ഭാഷകളും സംസ്കൃതം, അറബി എന്നിവയും തമിഴ്, തെലുങ്ക്, കന്നട, ചൈനീസ് എന്നീ ഭാഷകളും അറിയാമായിരുന്നു.

കേസരി സദസ്

1930-കളിൽ ശാരദ പ്രസ്സിൽ ഒത്തു കൂടിയിരുന്ന എഴുത്തുകാരുടേയും രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകരുടേയും കൂട്ടായ്മയാണ് കേസരി സദസ്. തകഴി, പട്ടം താണുപിള്ള, എ. വി. കൃഷ്ണപിള്ള, കെ. എ. ദാമോദരൻ, എൻ. എൻ. ഇളയത്, ബോധേശ്വരൻ, സി. നാരായണപിള്ള തുടങ്ങിയവരായിരുന്നു കേസരി സദസിൽ ഒത്തു കൂടിയിരുന്നത്.

അവസാനകാലം

1942 സെപ്റ്റംബർ 3-ന് തിരുവനന്തപുരത്തു നിന്നും വടക്കൻ പറവൂരിലേക്ക് താമസം മാറ്റി. 1960 ഡിസംബർ 18-ന് ആ മഹാമനീഷി ഈ ലോകത്തോടു വിടപറഞ്ഞു.

കൃതികൾ

പതിമൂന്നു വിവർത്തനങ്ങളുൾപ്പെടെ 41 കൃതികൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

- കാമുകൻ (തർജ്ജമ)
- ലാർഡ് കിച്ചനർ
- പുരാതത്വ പ്രദീപം
- അലക്സാണ്ടർ മഹാൻ
- യുലിസസ് ഗ്രാന്റ്
- രണ്ട് സാഹസികയാത്രകൾ
- ഐതിഹ്യ ദീപിക
- വിക്രമാദിത്യൻ ത്രിഭുവന മല്ലൻ
- ഹർഷ വർദ്ധനൻ
- കാർമെൻ (തർജ്ജമ)
- നവലോകം
- പ്രേതങ്ങൾ
- രൂപമഞ്ജരി
- ഒരു സ്ത്രീയുടെ ജീവിതം
- ഓമനകൾ
- ആപ്പിൾ പൂമൊട്ട്
- നോവൽ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ
- മൂന്ന് ഹാസ്യ കഥകൾ
- മോപ്പസാങ്ങിന്റെ ചെറുകഥകൾ (തർജ്ജമ)
- സാഹിത്യ ഗവേഷണ മാല
- പ്രാചീന കേരള ചരിത്ര ഗവേഷണം
- സാങ്കേതിക ഗ്രന്ഥ നിരൂപണങ്ങൾ
- ഒമ്പത് ഫ്രഞ്ച് കഥകൾ
- നാല് ഹാസ്യ കഥകൾ
- സാഹിത്യ വിമർശനങ്ങൾ
- ആദം ഉർബാസ്
- എട്ട് പാശ്ചാത്യ കഥകൾ
- കേസരിയുടെ മുഖ പ്രസംഗങ്ങൾ
- ചരിത്രത്തിന്റെ അടിവേരുകൾ
- കേസരിയുടെ സാഹിത്യ വിമർശനങ്ങൾ
- കേസരിയുടെ ലോകങ്ങൾ
- നവീന ചിത്ര കല
- ചരിത്ര പഠനങ്ങൾ
- Outline of Proto Historic Chronology of Western Asia
- കേസരിയുടെ ചരിത്ര ഗവേഷണങ്ങൾ (നാലു വാല്യം)

ഡ്രോയിങ്: വി. ആർ. സന്തോഷ്.
(വിവരങ്ങൾക്ക് വിക്കിപ്പീഡിയയോട് കടപ്പാട്.)

RIVER VALLEY
DIGITAL LIBARY
empowering the author ...

- “റിവർ വാലി പ്രസ്” എന്ന ലേബലിൽ, സായാഹ്ന ആറു മാസത്തിലൊരിക്കൽ മുൻനിര എഴുത്തുകാരുടെ ഇരുപതു് പുസ്തകങ്ങൾ വീതം ഡിജിറ്റൽ പ്രസാധനം നടത്തുന്നു. ഈ സേവനത്തിന്റെ വാർഷിക വരിസംഖ്യ:

രാജ്യം	കറൻസി	വരിസംഖ്യ
ഇന്ത്യ (119 വീതം ആറു മാസത്തിലൊരിക്കൽ)	രൂപ	238
യുഎസ്, കാനഡ	യുഎസ് ഡോളർ	10
യൂറോപ്	യൂറോ	10
മറ്റു വികസിത രാഷ്ട്രങ്ങൾ	യുഎസ് ഡോളർ	10
ഖത്തർ	റിയാൽ	20
യുഎഇ	ദിർഹം	20
സൗദി അറേബ്യ	റിയാൽ	20
കുവൈറ്റ്	ദിനാർ	2
ഒമാൻ	ദിനാർ	2
ബഹറിൻ	ദിനാർ	2
മലേഷ്യ	റിങ്കിറ്റ്	25

- പ്രസാധകരുടെ നിരന്തരചൂഷണത്തിനു വിധേയരായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന എഴുത്തുകാരെ ശക്തിപ്പെടുത്തുക, നല്ല വായനാവിഭവങ്ങൾ ചെറുതുകയ്ക്കു വായനക്കാർക്കു ലഭ്യമാക്കുക, ഇന്റർനെറ്റിനെയും സാങ്കേതിക മുന്നേറ്റത്തെയും സാംസ്കാരികവളർച്ചയ്ക്കു് ഉപയോഗിക്കുക എന്നിവയാണു് പ്രധാനലക്ഷ്യങ്ങൾ.
- എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും വായിക്കുവാൻ പറ്റിയ തരത്തിലാണു് ഉള്ളടക്കം ലഭ്യമാക്കുക.
- ഈ പദ്ധതിയിൽ താല്പര്യം തോന്നുന്നുവെങ്കിൽ ഇവിടെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുക. (രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുമ്പോൾ പണം/ കാർഡ് വിവരങ്ങൾ നല്കേണ്ടതില്ല.)
- കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക്/സുഹൃത്തുക്കൾക്ക് സമ്മാനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുക.
- കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാൻ:
  1. ഡിജിറ്റൽ പ്രസാധനനയം
  2. സായാഹ്നയെക്കുറിച്ച് അറിയുക
  3. Who’s who
  4. സായാഹ്ന ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ
  5. സായാഹ്ന ഗ്രന്ഥശേഖരം
  6. സായാഹ്ന വിക്കി
- പ്രതികരണങ്ങൾ <info@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്കു് അയയ്ക്കുക.

സായാഹ്ന ഫൗണ്ടേഷൻ, ജഗതി, തിരുവനന്തപുരം 695014